

XÂY DỰNG ĐẢNG KIỂU MỚI MÁC-XÍT - LÊ-NIN-NÍT

VỮNG MẠNH CỦA GIAI CẤP CÔNG NHÂN(*)

LÊ ĐỨC THỌ

Nếu chỉ nhận rõ vai trò và vị trí của giai cấp công nhân không thôi thì chưa đủ, mà còn phải tập hợp và tổ chức giai cấp công nhân lại thành một lực lượng vững mạnh để hoàn thành nhiệm vụ cách mạng của nó trong từng giai đoạn. Muốn tập hợp và tổ chức giai cấp công nhân thành một lực lượng để hoàn thành nhiệm vụ của nó. Không những phải tổ chức công đoàn và đoàn thanh niên trong công nhân, mà điều quan trọng là phải tổ chức bộ tham mưu, tức là đảng tiên phong của giai cấp một cách vững mạnh. Đó là điều quyết định mọi sự thắng lợi của giai cấp trong sự nghiệp cách mạng cao cả của mình.

ở các xí nghiệp hiện nay, muốn hoàn thành tốt đẹp nhiệm vụ của mình thì nhân tố quyết định là phải có chi bộ, đảng bộ rất vững vàng không những về chính trị, tư tưởng mà cả về trình độ, về tổ chức nữa.

Vậy xây dựng Đảng như thế nào là một đảng kiểu mới mác-xít - lê-nin-nít vững mạnh của giai cấp công nhân? Muốn xây dựng được một đảng như thế trước hết phải quán triệt tính chất giai cấp và tính chất tiên phong của Đảng. Đó là nguyên tắc, phương hướng cơ bản nhất của công tác xây dựng đảng. Phải bảo đảm tính chất đó của Đảng về cả hai mặt chính trị, tư tưởng và tổ chức.

- 1- Về mặt chính trị, tư tưởng, Đảng phải luôn luôn trung thành với chủ nghĩa Mác- Lê nin, lấy chủ nghĩa Mác- Lê nin làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động của mình. Đường lối chính trị của đảng đề ra phải xuất phát từ quyền lợi và nguyện vọng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động. Chủ nghĩa Mác- Lê nin tức là tổng kết phong trào công nhân thế giới đúc kết lại. Đảng căn cứ trên những nguyên tắc của chủ nghĩa Mác

Lê nin kết hợp chặt chẽ với nguyện vọng và quyền lợi của giai cấp công nhân và nhân dân lao động nước mình, đề ra chiến lược, sách lược và khẩu hiệu đấu tranh để thực hiện nhiệm vụ cách mạng của mình. Muốn hiểu được quyền lợi và nguyện vọng của giai cấp, phải đi vào thực tiễn của giai cấp, thực tiễn của quần chúng. Nếu quan liêu không sát với quần chúng thì không bao giờ đề ra được đường lối đúng đắn. Cho nên nhất thiết phải căn cứ vào nguyên tắc của chủ nghĩa Mác- Lê nin kết hợp với thực tiễn của giai cấp, của dân tộc, của nước mình thì mới đề ra đường lối chính trị đúng đắn được. Do đó, chúng ta phải làm sao cho tất cả mọi đường lối, mọi chủ trương của Đảng phù hợp với nguyện vọng của giai cấp, của quần chúng nhân dân.

Về mặt đường lối chính trị, hiện nay trong chúng ta có một số anh em muốn Đảng đi theo con đường chính trị của nước này hoặc con đường chính trị của nước khác, hoặc hễ thấy người ta làm thế nào thì mình cũng làm theo như thế. Điều đó không phù hợp chút nào với chủ nghĩa Mác- Lê nin. Là mác-xít - lê-nin-nít tức là biết kết hợp chân lý phổ biến của chủ nghĩa Mác- Lê nin với thực tiễn riêng nước, biết vận dụng kinh nghiệm thành công cũng như thất bại của các đảng anh em một cách có phê phán và có sáng tạo. Chúng ta xuất phát từ dân tộc ta, từ giai cấp công nhân nước ta và chịu trách nhiệm trước dân tộc, trước giai cấp, đồng thời cũng chịu trách nhiệm trước cách mạng thế giới cho nên chúng ta phải giữ vững tính độc lập, tự chủ trong việc đề ra đường lối chính trị và phương pháp đấu tranh cách mạng của mình, không dập khuôn, không theo đuôi người khác. Bởi vì mỗi nước có hoàn cảnh khác nhau, nếu dập khuôn theo đuôi người ta thì sẽ hỏng việc.

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, nhờ biết vận dụng chủ nghĩa Mác- Lê nin vào thực tiễn nước ta, Đảng ta đã có nhiều sáng tạo quý báu. Trong cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân cũng như trong công cuộc chống Mỹ, cứu nước, thực hiện cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân

ở miền Nam hiện nay, đường lối của Đảng ta rất đúng đắn và sáng tạo. Tuy nhiên, đối với cách mạng xã hội chủ nghĩa thì chúng ta còn ít kinh nghiệm. 13 năm xây dựng chủ nghĩa xã hội chưa được bao nhiêu, kinh nghiệm tích lũy còn ít. Co nên chúng ta phải cố gắng đào sâu suy nghĩ để làm sao thực hiện cho được việc quản lý nhà máy, quản lý kinh tế xã hội chủ nghĩa một cách tốt nhất. Điều đó đòi hỏi những anh em làm công tác quản lý kinh tế trực tiếp ở xí nghiệp, các cán bộ làm công tác công đoàn phải học tập, đào sâu suy nghĩ hơn nữa. Bởi vì các đồng chí là những người nắm được thực tiễn nhiều nhất. Trung ương đề ra đường lối, chủ trương, chính sách là xuất phát từ thực tiễn, chứ không phải tự nhiên vắt óc ra là được đâu. Cho nên chúng ta phải đào sâu, nghiên cứu nắm thực tiễn để xây dựng tốt công tác quản lý cho phù hợp với quyền lợi và nguyện vọng của giai cấp công nhân và nhân dân ta.

Về quản lý kinh tế nói chung và quản lý xí nghiệp nói riêng. Hiện nay trên thế giới còn có nhiều quan điểm khác nhau. Có quan điểm chỉ nhấn mạnh mặt khuyến khích lợi ích vật chất, coi nhẹ mặt chính trị, tư tưởng. Có quan điểm ngược lại, chỉ nhấn mạnh mặt chính trị, tư tưởng coi nhẹ mặt khoa học kỹ thuật, coi nhẹ mặt cơ sở vật chất. Những quan điểm ấy ít nhiều đều có ảnh hưởng trong một số anh em chúng ta. Cho nên chúng ta phải hết sức nghiên cứu suy nghĩ, phân tích mặt đúng, mặt sai, không máy móc làm theo. Trong vấn đề quản lý xí nghiệp như thế nào cho tốt, tất nhiên chúng ta phải học hỏi kinh nghiệm của các nước anh em. Nhưng trước hết chúng ta phải căn cứ theo những nguyên lý quản lý kinh tế xã hội chủ nghĩa, tìm ra cách quản lý tốt nhất, phù hợp với tình hình thực tiễn nước ta. Các đồng chí phụ trách công đoàn, các đồng chí phụ trách quản lý kinh tế, quản lý xí nghiệp của ta có trách nhiệm lớn trong việc giúp Đảng giải quyết các vấn đề đó.

Hiện nay nhiệm vụ chính trị trung tâm của toàn Đảng và toàn dân là đoàn kết chống Mỹ, cứu nước. Trong sự nghiệp thiêng liêng đó, miền Nam đang làm nhiệm vụ tiền tuyến lớn và miền Bắc là hậu phương lớn.

Trong bất cứ một cuộc chiến tranh nào, hậu phương vững mạnh là đảm bảo sự thắng lợi của tiền tuyến. Công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc chẳng những để đáp ứng nguyện vọng tha thiết của giai cấp công nhân và nhân dân lao động nước ta, đáp ứng yêu cầu tiến lên của xã hội miền Bắc, mà còn nhằm xây dựng một hậu phương lớn mạnh làm chỗ dựa vững chắc cho cuộc đấu tranh cách mạng của đồng bào miền Nam ruột thịt, chi viện đắc lực nhất cho tiền tuyến lớn.

Quá trình cách mạng xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc là quá trình thực hiện ba cuộc cách mạng: cách mạng quan hệ sản xuất, cách mạng kỹ thuật và cách mạng tư tưởng, văn hoá. Ba cuộc cách mạng đó gắn chặt với nhau, ảnh hưởng và thúc đẩy lẫn nhau phát triển. Chúng ta phải phát huy đầy đủ lòng yêu nước nồng nàn và chí căm thù giặc sâu sắc, ra sức phấn đấu thực hiện tốt ba cuộc cách mạng đó để xây dựng miền Bắc vững mạnh, đánh bại cuộc chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ, sát cánh cùng đồng bào miền Nam ruột thịt, chiến đấu đến cùng để hoàn thành sự nghiệp vẻ vang: giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, thống nhất Tổ quốc thân yêu.

Trong quá trình chống Mỹ, cứu nước, chúng ta phải luôn luôn đấu tranh chống mọi biểu hiện dao động, thoả hiệp, ngại khó khăn gian khổ. Cũng như trong quá trình cách mạng xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội, chúng ta phải thường xuyên tiến hành cuộc đấu tranh giữa hai con đường - con đường cá thể, tư bản chủ nghĩa và con đường tập thể, xã hội chủ nghĩa - trên các lĩnh vực chính trị, tư tưởng, kinh tế, văn hoá và đời sống. Cuộc đấu tranh chống Mỹ, cứu nước và đấu tranh giữa hai con đường phải kết hợp chặt chẽ với nhau và thực chất là một cuộc đấu tranh giai cấp để xác lập phương hướng chính trị của giai cấp công nhân, khắc phục mọi biểu hiện không vô sản trên các lĩnh vực đó. Không có cuộc đấu tranh đó thì không thể nào phân rõ được đúng, sai và giành thắng lợi cho đường lối chính trị của Đảng, của giai cấp.

Đường lối chính trị đúng đắn là cơ sở để xây dựng lập trường, tư tưởng, lập trường chính trị của cán bộ, đảng viên, là cơ sở cho sự thống nhất toàn Đảng. Có đường lối chính trị đúng đắn là cơ sở để xây dựng lập trường, lập trường chính trị của cán bộ, đảng viên, là cơ sở cho sự thống nhất toàn Đảng. Có đường lối chính trị đúng đắn rồi còn phải đấu tranh để thực hiện đường lối đó. Trong quá trình thực hiện đường lối chính trị của Đảng, chúng ta phải luôn luôn đấu tranh với mọi biểu hiện của chủ nghĩa cơ hội hữu hoặc “tả”. Phải tiến hành đấu tranh phân rõ đúng sai rõ ràng. Có như vậy mới bảo vệ được đường lối chính trị của Đảng, bảo đảm cho sự thắng lợi của đường lối đó. Mặt khác, qua đấu tranh phát hiện ra những mặt thiếu sót để bổ sung cho đường lối, chính sách của Đảng ngày càng hoàn chỉnh. Cuộc đấu tranh đó phải tiến hành một cách nghiêm túc, liên tục, không được lúc nào lơ lửng và không được thoả mãn. Về mặt này có thể nói hiện nay còn nhiều mơ hồ và lỏng lẻo. Nhưng trong khi đấu tranh, phải có thái độ và phương pháp đúng đắn, phù hợp với tình hình và hoàn cảnh cả ta, không dập khuôn và theo đuôi bên ngoài được. Có như vậy mới củng cố được tính chất giai cấp và tính chất tiên phong của Đảng về mặt chính trị và tư tưởng, củng cố được sự đoàn kết thống nhất trong Đảng.

2- Đường lối chính trị của Đảng là đường lối giai cấp, để thực hiện quyền lợi và nguyện vọng sâu xa nhất của giai cấp công nhân và nhân dân lao động. Đường lối giai cấp đó của Đảng phải được thể hiện cả trên mặt tổ chức nữa. Giai cấp tư sản, giai cấp phong kiến, hay nói chung là các giai cấp bóc lột thống trị trước đây đều có đường lối tổ chức của chúng. Chúng xây dựng và đào tạo nên một đội ngũ cán bộ trung thành nhất với giai cấp của chúng. Thật vậy, trong bộ máy thống trị của giai cấp tư sản, phong kiến có tên nào là xuất thân từ công nhân đâu. Nếu có chăng chỉ là những tên lưu manh đã bán mình cho chúng. Bộ máy thống trị của chúng thường gồm con cái của bọn tư sản, địa chủ, những tên tay sai đắc lực

nhất, những tên có thù hằn, có nợ máu với nhân dân nhiều nhất. Đó là đường lối giai cấp về mặt tổ chức của các giai cấp thống trị cũ. Đối với chúng ta, chúng ta cũng phải xây dựng cho được một đội ngũ cán bộ, đảng viên thể hiện được tính giai cấp của giai cấp công nhân, trung thành với sự nghiệp của Đảng, của giai cấp công nhân, chấp hành tích cực nhất và bảo vệ hăng hái nhất đường lối chính trị của Đảng, của giai cấp.

Về mặt tổ chức, xây dựng đảng, Đảng luôn luôn vạch rõ cần phải lựa chọn đảng viên ở trong các thành phần cơ bản nhất của cách mạng. trong cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân, Đảng chú ý phát triển vào bên, cố nông và trung nông lớp dưới là chủ yếu. Tất nhiên, có những người trong các tầng lớp tiểu tư sản và trí thức tự nguyện đi theo giai cấp công nhân thì chúng ta cũng kết nạp. Lúc chuyển sang cách mạng xã hội chủ nghĩa, hướng phát triển của chúng ta chủ yếu là nhằm vào công nhân; ở nông thôn thì chủ yếu nhằm vào bên, cố nông và trung nông lớp dưới, nhưng chúng ta cũng không bỏ qua các thành phần tiểu tư sản trí thức. Đảng cũng đã vạch ra đường lối giai cấp trong công tác bộ. Tức là phải xây dựng được một đội ngũ cán bộ công nhân và những người trí thức cách mạng. trong trí thức, chúng ta chú ý những người trí thức lớp dưới, tức là những con em công nông tất cả những điều đó là sự thể hiện tính chất giai cấp trong đường lối tổ chức của Đảng. Có như vậy mới bảo đảm được sự vững vàng về chính trị và tư tưởng. Đường lối chính trị phục vụ cho quyền lợi và nguyện vọng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động. Đường lối tổ chức phải bảo đảm thực hiện cho được đường lối chính trị đó.

Hai vấn đề phát triển đảng viên và đào tạo đội ngũ cán bộ của Đảng liên quan chặt chẽ với nhau phương hướng phát triển Đảng có đúng thì phương hướng cán bộ mới đúng được. Cán bộ ở đâu mà ra? Từ người đảng viên thường mà ra, mà trưởng thành lên. Cho nên phát triển Đảng đúng hướng thì đội ngũ cán bộ của Đảng mới hình thành đúng hướng được.

Nếu phát triển Đảng không đúng hướng thì xây dựng đội ngũ cán bộ cũng sẽ chệch hướng đi.

Công tác xây dựng Đảng trong những năm qua đã thu được nhiều thành tích về các mặt chính trị, tư tưởng và tổ chức. Nếu không có những thành tích lớn về công tác xây dựng đảng thì chúng ta đã không thể hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ cách mạng như ngày nay. Cho nên mặt thành tích là cơ bản. Tuy nhiên, trong quá trình xây dựng đảng, chúng ta cũng còn nhiều lệch lạc “tả” và hữu, nhưng chủ yếu là hữu, cho đến nay, những lệch lạc hữu khuynh trên vấn đề xây dựng Đảng vẫn còn tồn tại .

Vậy những biểu hiện hữu trên các công tác xây dựng đảng hiện nay là như thế nào? Trong vấn đề phát triển Đảng, sau cách mạng tháng tám, chúng ta đang từ bí mật chuyển ra công khai, từ chỗ chưa có chính quyền đến chỗ có chính quyền, chúng ta đã bước một bước nhảy vọt. Từ chỗ đó, tổ chức đảng không còn ở trên phạm vi nhỏ hẹp nữa, trái lại ở trong một phạm vi rất lớn. Cao trào cách mạng tháng tám và tiếp đó là cao trào kháng chiến cứu nước, đã thúc đẩy không những giai cấp công nhân, nông dân, mà nhiều người trí thức, tiểu tư sản đi vào cách mạng. □ Lúc bấy giờ Đảng mở rộng đội ngũ của mình, đưa vào Đảng không những những người xuất thân công nhân, nông dân, mà cả những người trí thức, tiểu tư sản. Đây là về mặt mở rộng đội ngũ Đảng. Nhưng về mặt phương hướng giai cấp thì chúng ta lúc đó có nhiều khuyết điểm. Lúc bấy giờ chúng ta không nhấn mạnh phương hướng phát triển Đảng vào công nhân, bần cố nông và trung nông lớp dưới, kết nạp vào Đảng nhờ phân tử phức tạp, và có cả một số thuộc giai cấp bóc lột. Lúc đó công tác xây dựng đảng, công tác quản lý cán bộ đảng viên làm còn kém. Việc xét duyệt lý lịch để kết nạp ít được coi trọng, có khi võ vai nhau rồi đưa vào Đảng. Đó là một sai lầm hữu khuynh. Khi phát hiện thấy sai, chúng ta lại đóng cửa Đảng trong một thời gian quá dài. Trong sửa sai cải cách ruộng đất và chỉnh đốn tổ chức, chúng ta lại phạm hữu khuynh, khôi phục lại cho cả những người bị

xử trí đúng. Tình hình đó làm cho ở trong Đảng có một số thành phần không trong sạch. Cho đến nay vẫn còn tồn tại những hậu quả đó.

Do phương hướng phát triển Đảng lúc bấy giờ không rõ ràng, lệch lạc, nên đội ngũ cán bộ của chúng ta hình thành cũng một phần lệch hướng. Hiện nay ở bên dưới thì dần dần bổ xung thành phần cơ bản nhiều, nhưng ở bên trên thì đại đa số là tiểu tư sản trí thức, một số ít thành phần khá phức tạp. Nếu lúc đó chúng ta phát triển Đảng đúng hướng thì tỉ lệ thành phần đội cán bộ ngày nay không như vậy. Tình hình đó hiện nay đã gây trở ngại một phần giữa trên và dưới.

Vấn đề thành phần của cán bộ, đảng viên rất quan trọng. Chúng ta phải thấy nhược điểm đó trong việc hình thành đội ngũ cán bộ của chúng ta để giáo dục, xây dựng một đội ngũ cán bộ cho thật vững chắc về trình độ, tư tưởng cũng như về thành phần từ trên xuống dưới.

Phương hướng phát triển Đảng hiện nay là hướng vào công nhân. Trong mấy năm nay, sự phát triển Đảng vào công nhân cũng tương đối khá so với trước. Nhưng so với yêu cầu phát triển 30% đảng viên trong công nhân thì còn thấp. Hiện nay tỉ lệ thành phần công nhân (kể cả những người được coi như thành phần công nhân) chỉ mới có 18,5% phát triển ở cơ quan nhiều hơn ở cơ sở sản xuất. Điều đó chứng tỏ ta chưa chú ý nhiều đến giai cấp công nhân. Đó là chưa kể một số hiện tượng phát triển không lành mạnh khác. Như vậy là không đúng.

Phát triển đảng phải đi đôi với củng cố. Hiện nay chúng ta có trên 80 vạn đảng viên. Tốc độ phát triển như vậy là tương đối nhanh. Như công tác củng cố chưa đi kịp với phát triển. Không những phát triển Đảng không đúng phương hướng giai cấp là hữu khuynh, mà việc củng cố chưa làm đầy đủ cũng là hữu khuynh. Không giữ vững nguyên tắc tổ chức và kỷ luật chặt chẽ của Đảng; lơ là tự phê bình và phê bình; buông lỏng đấu tranh với những hiện tượng sai lầm về lập trường, quan điểm, về công tác và sinh hoạt; nể nang xuê xoa cho nhau: thiếu nghiêm túc đối với việc xử trí những phần tử xấu trong Đảng vv...; tất cả những điều đó là biểu hiện

hữu khuynh trong công tác củng cố Đảng. Tóm lại, trong công tác phát triển và củng cố Đảng chúng ta còn phạm những hữu khuynh. Không thấy các sai lầm khuyết điểm đó thì chúng ta không thể phát triển và củng cố Đảng tốt được. Cho nên, phải nắm vững phương châm củng cố đi đôi với phát triển. Củng cố tốt thì phát triển mới tốt.

Trong công tác phát triển Đảng, không những cần phải nắm vững mối quan hệ giữa củng cố và phát triển, mà còn phải nắm vững mối quan hệ giữa số lượng và chất lượng. Trong quan hệ giữa số lượng và chất lượng, phải lấy chất lượng làm chính. Không được chạy theo số lượng. Nói như vậy không có nghĩa là coi thường số lượng. Nhưng có số lượng nhiều mà chất lượng ít thì không thể tạo nên sức mạnh của Đảng được. Cho nên phải luôn luôn nắm vững phương châm chất lượng là chính. Chất lượng phải bảo đảm trên hai mặt: mặt chính trị, tư tưởng và mặt thành phần.

Chúng ta cần thấy đầy đủ các phương châm đó, dần dần khắc phục các biểu hiện hữu khuynh, quán triệt hơn nữa tính chất giai cấp và tính chất tiên phong trong công tác phát triển và củng cố Đảng.

Đi đôi với vấn đề phát triển Đảng, là vấn đề xây dựng đội ngũ cán bộ của Đảng. Giữa phát triển Đảng và xây dựng đội ngũ cán bộ của Đảng có mối quan hệ rất chặt chẽ như đã nói ở trên. Đội ngũ cán bộ ta được xây dựng trong một quá trình đấu tranh cách mạng lâu dài và gian khổ. Trong cuộc đấu tranh đó, cán bộ ta đã được rèn luyện và thử thách nhiều. Nhưng một nhược điểm lớn trong đội ngũ cán bộ ta là thành phần công nông rất ít. Điều đó có nguyên nhân khách quan, nhưng cũng phản ánh một phần sai lầm chủ quan của chúng ta. Trước đây trong việc chấp hành đường lối công tác cán bộ, chúng ta đã phạm sai lầm “tả” lúc hữu, mà chủ yếu là hữu. Cho nên đội ngũ cán bộ của ta quá nhiều thuộc thành phần tiểu tư sản, trí thức, thậm chí có cả một số thành phần xấu. Trong khi phát triển rộng đội ngũ cán bộ của Đảng, chúng ta đã ít chú trọng đến cán bộ công nông. Trong thời kỳ kháng chiến trước đây, ta có

đề ra đào tạo đội ngũ cán bộ công nông, nhưng làm được rất ít. Đáng lẽ chúng ta phải chú ý bắt đầu lựa chọn và đào tạo cán bộ công nông ngay từ lúc phát triển đội ngũ Đảng. Chú trọng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ công nông là phương hướng giai cấp trong công tác cán bộ của Đảng. Đây không phải là vấn đề chủ nghĩa thành phần, mà là vấn đề bản chất giai cấp.

Phải khẳng định rằng trong cách mạng, thành phần công nông là thành phần kiên quyết, dũng cảm nhất, vững vàng nhất. Điều đó không thể nào chối cãi được. Nói như vậy không có nghĩa là trong thành phần công nông không có người hư hỏng nhưng ta phải nhìn bản chất, nhìn đại đa số trong giai cấp. Có đồng chí nói thành phần giai cấp công nhân trong nhà máy của ta hiện nay có nhiều phức tạp lắm, có cả địa chủ, tư sản cải tạo, lưu manh, giải điểm, tiểu thương, tiểu chủ. Điều đó có nhưng chỉ là số ít, còn đại bộ phận là người lao động. Giai cấp công nhân của ta không phải bây giờ mà ngay trước đây cũng vậy, vì ở trong một nước nông nghiệp lạc hậu nên bán công, bán nông nhiều. Không phải thuần túy là công nhân cả. Nhưng điều cơ bản là đại bộ phận họ là người trực tiếp sản xuất, những người thuộc thành phần nhân dân lao động. Nhìn chung mà nói, chưa có giai cấp nào cách mạng bằng giai cấp công nhân cho nên không vì một số phần tử như vậy mà coi thường cả giai cấp công nhân, đem cái nhỏ, cái phụ đó để phụ định cái lớn, cái bản chất của giai cấp. Đối với cán bộ công nông cũng vậy không nên hấy một vài anh em cán bộ công nông hư hỏng mà đánh giá sai bản chất của cả đội ngũ đó. Phải nhìn cái chung là đội ngũ cán bộ công nông bao giờ cũng vững vàng trong cách mạng. Đó là do bản chất giai cấp của họ nói như vậy không có nghĩa là trong anh em cán bộ xuất thân tiểu tư sản, trí thức không có người vững vàng đâu. Qua quá trình giáo dục của Đảng và rèn luyện trong đấu tranh cách mạng, nhiều cán bộ xuất thân tiểu tư sản trí thức cũng đã tỏ ra rất vững vàng. Nhưng do bản chất giai cấp xuất thân, nên ít nhiều họ vẫn có chỗ khác với những cán bộ xuất thân công nông. Điều đó cũng rất tự

nhien bởi vì những ảnh hưởng của tư tưởng, tập quán của giai cấp không phải có thể gột sạch ngay hết được. Cho nên, phải có quá trình rèn luyện lâu dài.

Hiện nay cán bộ xuất thân công nông có một nhược điểm rất lớn là trình độ văn hoá thấp. Trong cách mạng xã hội chủ nghĩa, đi vào xây dựng, quản lý kinh tế, đi vào khoa học kỹ thuật, nếu chỉ có trình độ chính trị, tư tưởng không thôi thì chưa đủ. Mà còn cần phải có trình độ văn hoá, có hiểu biết về khoa học kỹ thuật nữa. Nhưng trình độ văn hoá của cán bộ công nông nói chung hiện nay còn thấp so với yêu cầu của cách mạng. Nó là do hậu quả trước đây ta không chú ý đầy đủ. Khi hoà bình mới lập lại, nhiệm vụ xây dựng kinh tế đòi hỏi phải đào tạo một đội ngũ cán bộ khoa học kỹ thuật. Chúng ta không có nhiều anh em công nông có đủ trình độ văn hoá để đi học, phải lấy một số khác trong đó có những thành phần phức tạp cho nên cần phải nâng cao trình độ văn hoá cho cán bộ công nông và dần dần làm cho thành phần công nông chiếm đại bộ phận trong đội ngũ cán bộ khoa học kỹ thuật của ta.

Việc nâng cao trình độ văn hoá của□cán bộ công nông hay là việc đào tạo một đội ngũ cán bộ công nông có trình độ văn hoá phải dựa trên cơ sở nâng cao trình độ văn hoá của giai cấp. Hiện nay trình độ văn hoá cũng như trình độ nghề nghiệp của giai cấp công nhân nói chung còn rất thấp. Có nơi trình độ cấp một còn chiếm trên 60%. Điều đó ảnh hưởng rất lớn đến việc tiếp thụ khoa học và kỹ thuật. Đồng thời cũng hạn chế việc lựa chọn anh em công nhân trực tiếp sản xuất để đào tạo thành cán bộ. Cho nên phải tích cực bồi dưỡng trình độ văn hoá cho công nhân, lựa chọn những công nhân trực tiếp sản xuất cho đi học văn hoá và từ đó dần dần đưa vào các trường đại học, đào tạo thành cán bộ. Đó là con đường tốt nhất để đào tạo một đội ngũ cán bộ công nhân đông đảo.

Vấn đề đề bạt cán bộ thành phần công nhân nói chung cũng còn ít được chú ý. Ngay ở những nơi trực tiếp sản xuất như các xí nghiệp, thành phần trong ban giám đốc mới có 40% là công nhân. Càng lên trên thì

thành phần đó càng ít. Trong cán bộ lãnh đạo các cục, vụ, viện chỉ có từ 20 đến 25% là công nhân. Trong cấp uỷ các cấp của Đảng thành phần công nhân lại càng ít. Đặc biệt là cấp tỉnh hiện nay không những lãnh đạo nông nghiệp mà còn phải xây dựng đơn vị kinh tế của tỉnh mà còn phải tương đối có đủ các mặt công nghiệp và nông nghiệp. Hiện nay ở tỉnh, các đồng chí có ưu điểm là lãnh đạo nông nghiệp tương đối có kinh nghiệm, nhưng lãnh đạo công nghiệp còn kém quá. Cho nên một mặt phải học hỏi về vấn đề lãnh đạo công nghiệp, mặt khác phải tăng cường thành phần công nhân, nhất là những công nhân đã trực tiếp sản xuất, hiểu biết về kỹ thuật (và cố nhiên là phải bảo đảm về trình độ, tư tưởng) vào cấp uỷ. Phải có đồng chí cấp uỷ phụ trách về công nghiệp và công đoàn. Những đồng chí đó phải được lựa chọn trong thành phần công nhân. Các đồng chí ấy hiểu công nghiệp, hiểu kỹ thuật, hiểu công nhân, sẽ giúp cho sự lãnh đạo của tỉnh uỷ được tốt hơn. Hiện nay trong giai cấp công nhân ở các xí nghiệp có rất nhiều anh em trẻ, hăng hái, dũng cảm, nếu được bồi dưỡng về chính trị, văn hoá thì họ có điều kiện tiến bộ rất nhanh. Sau khi bồi dưỡng đưa họ vào các cương vị lãnh đạo thì có rất nhiều thuận lợi. Ngay ở cấp huyện và xã cũng vậy nếu có những đồng chí tham gia, các đồng chí sẽ giúp cho lãnh đạo được tốt.

Về mặt này, bấy lâu nay chúng ta ít chú ý. Những đồng chí cấp uỷ phụ trách công nghiệp, rất ít là thành phần công nhân. trong hơn 30 tỉnh, thành phố, chỉ có 6 đơn vị có đồng chí cấp uỷ viên phụ trách công đoàn. Việc bố trí cán bộ cấu tạo cấp uỷ như vậy là còn nhiều thiếu sót, chứng tỏ chưa coi trọng vai trò của công nhân. Ở trung ương có đồng chí uỷ viên trung ương có nhiều kinh nghiệm, phụ trách công đoàn. Ở các tỉnh cũng phải có đồng chí tỉnh uỷ viên phụ trách. Việc bố trí cán bộ lãnh đạo ở các xí nghiệp thì còn nhiều vấn đề hơn nữa. Vai trò đảng uỷ, công đoàn, chưa được coi trọng. Việc bố trí cán bộ phụ trách đảng uỷ, công đoàn chưa thích đáng, có khi đưa những đồng chí già, yếu làm bí thư hay thư ký

công đoàn. Chưa chú ý đầy đủ chất lượng, nên khả năng lãnh đạo của đảng uỷ bị hạn chế, vai trò công đoàn bị lu mờ.

Xây dựng chủ nghĩa xã hội, tức là công nghiệp xã hội chủ nghĩa. Công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa đòi hỏi không những phải có đội ngũ cán bộ, công nhân đông đảo, có trình độ, lành nghề, mà các cấp uỷ của Đảng cũng phải được cấu tạo theo hướng có nhiều thành phần công nhân hơn nữa. Có như vậy mới nâng cao được năng lực lãnh đạo kinh tế, lãnh đạo công nghiệp của các cấp uỷ đảng, bảo đảm được sự lãnh đạo của Đảng đối với công đoàn, đối với các xí nghiệp. Để bảo đảm đường lối giai cấp trong công tác cán bộ của Đảng, trong khi đào tạo, lựa chọn và đề bạt cán bộ còn cần phải nắm vững mối quan hệ giữa đức và tài, giữa thành phần và tiêu chuẩn. Hiện nay, trong khi xem xét người cán bộ, trong chúng ta có một số anh em thường có khuynh hướng nặng về tài, nhẹ về đức, thiên về mặt năng lực mà ít chú ý xét về mặt đạo đức, ít chú ý đến tư tưởng và lập trường chính trị. Tất nhiên năng lực là một mặt quan trọng nhưng phải trên cơ sở có đức, có lập trường tư tưởng vững vàng thì mới phát triển đúng đắn được. Có tài mà không có đức thì tài không thể phát huy tác dụng được. Đức là cơ sở cho việc phát triển tài năng. Còn tài năng không thể là cơ sở để phát triển của đức được. Chúng ta phải quán triệt cả hai mặt đức, tài của người cán bộ. Một người cán bộ phải có cả đức và tài thì mới đảm đương được nhiệm vụ, nhưng trong mối quan hệ giữa đức và tài thì phải luôn luôn nhớ đức là cơ sở để phát triển tài năng. Cho nên khi xét một cán bộ thì trước hết phải xem xét lập trường, tư tưởng và quan điểm của người cán bộ đã, rồi mới xem xét về mặt tài năng của họ. Có hiểu rõ mối quan hệ đó thì lựa chọn, sắp xếp, đề bạt cán bộ mới đúng, mới bảo đảm phương hướng giai cấp và sự vững vàng của Đảng được.

Trong quan hệ giữa tiêu chuẩn và thành phần, cần nhận thức rõ hai mặt đó kết hợp với nhau rất chặt chẽ. Tiêu chuẩn về đức, tài là phản ánh bản chất giai cấp. Không thể quan niệm đức, tài chung chung được. Nhưng khi xét một cán bộ, đảng viên, ta thường xét về tiêu chuẩn, còn

thành phần giai cấp thì ít khi chú ý tới. Phải luôn luôn nhớ rằng thành phần giai cấp ảnh hưởng đối với con người rất sâu sắc, và lâu dài. Có nhiều cán bộ thuộc thành phần tiểu tư sản trí thức tuy đã được rèn luyện lâu, nhưng đến lúc nào đó có hoàn cảnh thì những tàn dư của tư tưởng, tập quán giai cấp cũ lại sống lại rất mau. Những anh em đó cần hết sức cảnh giác, đừng tự cho mình được rèn luyện nhiều rồi mà không đề phòng. Còn những cán bộ công nông thì do bản chất giai cấp của họ nên phần lớn trong hoàn cảnh nào họ cũng tỏ ra rất vững vàng. Trong khi xét người cán bộ, chúng ta phải biết kết hợp chặt chẽ cả hai mặt tiêu chuẩn và thành phần. Hai mặt đó không thể tách rời nhau được. Cho nên phương hướng thành phần mà Đảng đề ra có ý nghĩa rất quan trọng. Nhưng tất nhiên chúng ta phải trách chủ nghĩa thành phần.

Trong công tác phát triển Đảng cũng như trong công tác cán bộ, chúng ta phải đi theo đường lối giai cấp của Đảng, nếu phủ nhận vấn đề thành phần tức là phủ nhận đường lối đó. Cho nên khi xét một cán bộ, đảng viên chúng ta phải kết hợp chặt chẽ hai mặt tiêu chuẩn và thành phần với nhau, cũng như phải chú ý cả đức lẫn tài, lấy đức làm cơ sở, nặng về tài, nhẹ về đức, nặng về tiêu chuẩn, nhẹ về thành phần, đều là những biểu hiện của sai lầm hữu, không nắm vững đường lối giai cấp của Đảng. Những người làm công tác tổ chức cán bộ phải hết sức quán triệt phương hướng giai cấp đó của Đảng.

Các trường đại học và trung học chuyên nghiệp phải quán triệt phương hướng giai cấp này của Đảng trong công tác đào tạo cán bộ. Phải hết sức phấn đấu để cho công nông và con em công nông, con em các gia đình cách mạng chiếm đại đa số trong sinh viên và học sinh các trường đại học và trung học chuyên nghiệp. Phải giành riêng những ngành quan trọng cho công nông, con em công nông, con em các gia đình cách mạng và nhân dân lao động. □ Con em thuộc giai cấp bóc lột không có tội ác phản động mà có đủ tiêu chuẩn vẫn cho vào học, những học ở những ngành không quan trọng. Đó là một

điều dứt khoát chúng ta cần khẳng định. Có anh em nói: đồng ý chú trọng anh em công nông và nhân dân lao động, nhưng con những người thuộc thành phần bóc lột học giỏi lắm, không nên bỏ phí tài năng. Nói như vậy không đúng. Thực ra con em công nông có điều kiện học, họ cũng học rất giỏi. Tất nhiên không phải hễ là con những người thuộc thành phần bóc lột thì gạt tất cả ra. Nếu thuộc giai cấp bóc lột nhưng không có tội ác phản động, còn trẻ, lại được giáo dục, rèn luyện thì chúng ta vẫn đào tạo. Nhưng nhất thiết không được đưa vào những ngành quan trọng.

Vấn đề thành phần tuy không quyết định tất cả, nhưng rất quan trọng. Ngay ở Liên xô, đại hội lần thứ 23 vẫn phải đề ra hướng phát triển đảng vào công nhân. Tại sao vẫn phải cần thiết có sự phân biệt giữa công nhân và trí thức? Bởi vì tuy đã xây dựng chủ nghĩa xã hội 50 năm rồi, nhưng thực tế đời sống giữa công nhân và trí thức còn khác nhau nhiều. Ở ta cũng vậy, hiện nay giữa lao động trí óc và lao động chân tay, tuy sự cách biệt không nhiều nhưng cũng không phải ngang nhau. Trên cơ sở đó đề ra tư tưởng. Tư tưởng, lập trường là từ cơ sở vật chất, không phải từ đầu rơi xuống cho nên giữa người trí thức và công nhân trong cùng một xí nghiệp vẫn có sự khác nhau nhất định. Chúng ta hết sức coi trọng trí thức. Trong công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa nếu không có trí thức thì không thể nào xây dựng chủ nghĩa xã hội tốt được. Muốn như vậy một mặt phải cải tạo trí thức cũ, nhưng mặt cơ bản là phải đào tạo đội ngũ trí thức mới của công nông, xuất thân từ công nông, trung thành với sự nghiệp của giai cấp, của Đảng, của chủ nghĩa xã hội. Công tác đào tạo cán bộ của các trường phải quán triệt phương hướng đó của Đảng.

Hiện nay, công nhân có một nhược điểm lớn là trình độ văn hoá kém. Cho nên vấn đề cơ bản để cho công nhân đảm nhiệm được nhiệm vụ, là phải rất chú trọng bồi dưỡng cho công nông có một trình độ văn hoá cao. Đồng thời không coi nhẹ công tác chính trị tư tưởng. Phải coi trọng mặt giáo dục chính trị, tư tưởng cho công nông, nhưng vấn đề bồi dưỡng trình độ văn hoá cho công nông, cho cán bộ công nông hiện nay là một

vấn đề cấp bách, rất quan trọng. Khi trình độ văn hoá, trình độ hiểu biết của công nông đã được nâng cao, cộng với trình độ chính trị, tư tưởng đã được giáo dục thì việc đề bạt sẽ có nhiều thuận lợi. Việc xây dựng các mặt sẽ được dễ dàng. Nếu không làm tốt vấn đề này thì vấn đề công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa sẽ bị ảnh hưởng rất lớn, không bảo đảm được phương hướng giai cấp trong công tác cán bộ. Tăng cường thành phần công nhân nhân vào các cương vị lãnh đạo, nhưng không chú ý bồi dưỡng nâng cao trình độ văn hoá, kiến thức cho anh chị em thì sẽ không thể phát huy khả năng của họ. Cho nên mấu chốt hiện nay là phải giải quyết vấn đề nâng cao trình độ văn hoá cho công nông. Mặt khác các cán bộ công nông phải vươn lên, phải học tập không mệt mỏi cả về chính trị văn hóa, nhất là về văn hoá, để bảo đảm công tác lãnh đạo của Đảng, nhất là và trước hết là những ngành quan trọng. Giai cấp công nhân, các cán bộ công nông phải thấy nhiệm vụ cao cả đó, phấn đấu vươn lên.

Hiện nay chúng ta đang nhấn mạnh vấn đề đưa cán bộ trẻ, cán bộ nữ vào các cấp, các ngành của Đảng và Nhà nước, để tăng cường lực lượng trẻ và nữ trong các ngành, các cấp đó. Họ là lớp người kế tục các đồng chí già đảm đương các nhiệm vụ các mạng. Nhưng cũng phải xuất phát từ phương hướng giai cấp. Phải chú trọng lựa chọn cán bộ nữ, cán bộ trẻ xuất thân từ công nông và ngay bây giờ phải chú ý bồi dưỡng về mặt văn hoá cũng như chính trị cho họ.

Nhìn lại quá trình xây dựng đảng của Đảng ta, chúng ta đã đạt được những thành tích rất lớn, đưa sự nghiệp cách mạng nước ta lớn lên không ngừng. Nhưng trong quá trình đó chúng ta cũng phạm nhiều sai lầm “tả”, hữu, mà chủ yếu là hữu. Những sai lầm đó là do chưa nắm vững đường lối, phương hướng giai cấp của Đảng, chưa quán triệt được tính chất giai cấp và tính chất tiên phong của Đảng. Trên cơ sở kiểm điểm những sai lầm thiếu sót đó, từ nay trở đi chúng ta phải nắm vững đường lối giai cấp về mặt chính trị, tư tưởng cũng như về mặt tổ chức. Hiện nay, phải chống mọi biểu hiện “tả”, hữu khuynh, nhất là hữu khuynh trong vấn đề Đảng.

Phải đấu tranh chống tư tưởng không vô sản trong Đảng, đấu tranh với những lối lộng về mặt tổ chức. Cán bộ, đảng viên ta hiện nay đại đa số là tiểu tư sản, trí thức và nông dân. Tất nhiên thành phần không phải là vấn đề quyết định, nhưng rất quan trọng. Chủ nghĩa Mác - Lê-nin có thể cải tạo được tư tưởng con người, nhưng và chúng ta xuất thân phần nhiều ở thành phần không vô sản, nên cuộc đấu tranh để cải tạo cán bộ, đảng viên ta theo lập trường, tư tưởng và tình cảm của giai cấp công nhân, còn phải lâu dài, gian khổ.

Trong vấn đề xây dựng Đảng, còn hai vấn đề nữa hôm nay tôi không nói. Tức là vấn đề tập trung dân chủ, dân chủ và kỷ luật và vấn đề phê bình, tự phê bình và đấu tranh trong Đảng. Vấn đề tập trung dân chủ, dân chủ và kỷ luật là vấn đề nguyên tắc tổ chức của Đảng để bảo đảm cho đường lối chính trị, tư tưởng của Đảng được thực hiện đầy đủ. Còn phê bình, tự phê bình để giáo dục cán bộ, đảng viên và đấu tranh trong Đảng để phân rõ đúng sai, giữ vững đường lối, nguyên tắc của Đảng, giữ vững phẩm chất và đạo đức người cộng sản, là một nguyên lý, quy luật phát triển Đảng. Hai vấn đề đó hôm nay tôi không nói. Có dịp khác sẽ nói kỹ.